

Asia: VN/23943/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta

Lausunto

5 c § Toisessa ETA-maassa tehdyn päätöksen ja lainsäädännön tunnustaminen

-

32 § Kunnan velvollisuus järjestää jätehuolto

32 § Kunnan velvollisuus järjestää jätehuolto

Tampereen kaupunki katsoo, ettei esitettyä muutosta kuntavastuun rajaamisesta tulisi toteuttaa. Asumisen jätehuollon järjestämisen tulisi säilyä laajasti kunnan jätehuoltovastuulla kuten tälläkin hetkellä.

Asumisen käsitettä käytetään jätelaissa sekä jäteasetuksessa useissa muissakin kohdissa kuin niissä säännöksissä, joita nyt esitetään jätelaissa muutettaviksi. Esitetty lakimuutos jättääkin epäselväksi, miten asumisen käsitettä jatkossa tulkitaan näissä pykälissä. Esimerkiksi jätelain 32 §:n 2 momentissa todetaan, että kunnan on järjestettävä asumisessa syntyvien vaarallisten jätteiden vastaanotto ja käsittely. Tähän säännökseen ei ole esitetty muutosta. Pykälä jättää jatkossa epäselväksi sen, ulottuuko vaarallisen jätteen jätehuolto koskeva vastuu kaikkeen asumiseen, myös nyt kuntavastuulta poistettavaksi esitettävään laitosasumiseen. Pykälää tulisi ehdottomasti tarkentaa. Lisäksi tulisi käydä yksityiskohtaisesti läpi myös jäteasetuksen muutostarpeet asumisen käsitettä koskien.

Kuntalaisten oikeus kunnan järjestämään jätehuoltoon pitää sisällään paljon muutakin kuin pelkän kiinteistöiltä kerättävien jätteiden jätehuollon. Muita kunnallisen jätehuollon osa-alueita ovat mm. vaarallisten jätteiden keräyspalvelut, jäteneuvonta, ekopiste- ja jäteasemapalvelut sekä poistotekstiilien keräys, joiden jätehuolto on toimialueellamme rahoitettu sekajäteastian tyhjennysmaksuun sisältyvällä perusmaksulla. Esitetyn muutoksen myötä osa kunnan asukkaista jää näiden perusmaksulla rahoitettavien yleisten jätehuoltopalveluiden ulkopuolelle. Tämä on kuntalaisten yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta ongelmallista, koska se jakaa kunnan asukkaita

eri asemaan riippuen heidän asuinpaikastaan. Ongelmallista on myös se, jos kuntavastuun ulkopuolelle jäävät asukkaat käyttävät perusmaksulla katettavia kunnallisen jätehuollon palveluja, mutta palvelut katetaan muiden asukkaiden maksamilla jätemaksuilla. Tätä ei voida pitää kestäväenä ratkaisuna, eikä mahdollisuuksia tämän valvontaan ole.

Esitetyn muutoksen myötä vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ulkopuolella sijaitsevien SOTE-kiinteistöjen saostus- ja umpisäiliölietteiden jätehuolto jäisi kuntavastuun ulkopuolelle, mikä heikentäisi oleellisesti niiden lietekuljetusten seurannan ja valvonnan tasoa nykyisestä. Kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien varassa olevien asumisyksiköiden-/laitosten jätevesijärjestelmien toimivuus riippuu yleensä täysin siitä, tehdäänkö lietteenkuljetukset ajallaan ja riittävän usein.

Jätehuollon vastuujaako on ollut jatkuvan muutoksen kohteena jätelainsäädännössä. Lainsäädännön avulla tulisi pyrkiä vakauttamaan toimintaympäristöä, mutta jatkuva vastuiden muuttaminen ylläpitää epävarmuutta. Esimerkiksi kunnan jätehuollon järjestämistä vastuuseen liittyviä muutoksia ei tulisi tehdä toistuvasti pienissä osissa ja puutteellisin vaikutusten arvioinnein. Tampereen kaupunki peräänkuuluttaakin kattavaa ja perinpohjaista yhteisvaikutusten arviointia, jossa huomioitaisiin jo tehdyt ja nyt suunnittelussa olevat jätelakimuutokset. Lisäksi Tampereen kaupunki toivoo, että tulevaisuudessa jätelainsäädännön muutoksissa keskityttäisiin ennen kaikkea julkisen ja yksityisen sektorin yhteistoimintaedellytysten parantamiseen kiertotalouden edistämiseksi ja materiaalikiertojen tehostamiseksi. Lainsäädännön valmistelun resurssien kohdentaminen muutoksiin, jotka koskevat ainoastaan noin 1,5 prosenttia yhdyskuntajätteen kokonaismäärästä, on äärimmäisen tehotonta.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan vastuunjaon selkiyttäminen yhtenäistää tulkintakäytäntöjä ja vähentää tulkintoihin liittyvien epäselvyyksien selvittämisestä kunnille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Alueellisen jätehuoltolautakunnan toimialueella voimassa oleva jätelain kirjaus vastuunjakoa koskien ei ole aiheuttanut tulkintaristiriitoja. Kun muutoksia olemassa olevaan vastuunrajaukseen tehdään, aiheutetaan väistämättä uusia tulkinnallisia ongelmia.

Syrjäisemmällä tai haja-asutusalueilla sijaitsevat sote-kiinteistöt joutuvat todennäköisesti jatkossakin turvautumaan kunnan jätehuoltopalveluihin kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämistä vastuun vuoksi. Alueilla harvemmin on yksityisiä palveluntarjoajia ja toisaalta nämäkin tukeutuvat usein kunnan tarjoamiin sekalaisen yhdyskuntajätteen ja biojätteen käsittelypalveluihin. Esimerkiksi toimialueellamme yksi reuna-alueella sijaitseva vankila on jo tälläkin hetkellä kunnallisen jätehuollon palvelujen piirissä markkinaehtoisena asiakkaana. Jätelainsäädännön muutoksen myötä paine sekä markkinaehtoisena että kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun käyttämiseen kasvaa, samalla kun suunnitelmissa on asettaa aiempaa vahvempia rajoituksia niiden käyttöön.

Jätehuoltoa on pyritty toimialueellamme edistämään kunnan jätehuoltovastuun piirissä olevilla kiinteistöillä mm. jätehuoltomääräysten, jätetaksan ja jäteneuvonnan avulla. Lisäksi lainsäädännön ja kunnallisten jätehuoltomääräysten noudattamista on seurattu aktiivisesti jätehuoltoviranomaisen

ylläpitämän jätteenkuljetusrekisterin avulla. Monipuolisilla ja toinen toisiaan tukevilla toimenpiteillä on pyritty edesauttamaan yhdyskuntajätteen kierrätysasteen saavuttamista kaikilla kunnan vastuun piiriin kuuluvilla kiinteistöillä. Kun kunnan vastuulta poistetaan toimintoja, kunnilla ei ole enää mahdollisuutta ohjata yhdyskuntajätehuollon toteuttamista näillä kiinteistöillä, eivätkä ne ole enää kattavasti rekistereissä ja seurannassa. Esimerkiksi kyseisten SOTE-kiinteistöjen jäteneuvonta, saostus- ja umpisäiliölietteiden jätehuollon sekä erilliskeräysvelvoitteiden noudattamisen seuranta ja valvonta siirtyisi kokonaisuudessaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle lisäten heidän hallinnollista taakkaansa ja kuntien kustannuksia, joita ei voida enää jätelain 78 §:n mukaisesti kohdentaa jätteen haltijalle jätehuollon perusmaksulla maksettavaksi.

35 § Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestäminen

-

48 § Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

-

Siirtymäsäännös

Mikäli asumisessa syntyvää jätettä koskeva kuntavastuun rajausta toteutetaan, siirtymäajan tulisi päättyä aikaisintaan vuonna 2026. Yleistä irtisanomisen mahdollisuutta ennen siirtymäajan päättymistä ei tulisi lainkaan säätää, pois lukien hyvinvointialueet, joille kuuden kuukauden irtisanomisajan mahdollisuus voisi olla perusteltua jätelain 32 a §:n perusteella.

Muuta huomioitavaa

-

Naulo Katri
Tampereen kaupunki - Tampereen kaupunki, apulaispormestari Pekka
Salmi, Kaupunkiympäristön palvelualue